

Záměr:

Projekt „MUNITool“ – certifikovaná metodika hodnocení udržitelných municipalit a podpůrné informační nástroje

Kvalita života obyvatel měst, obcí a regionů představuje klíčové téma ve strategickém postupu k udržitelnému rozvoji v České republice. Jednou z priorit Rady vlády pro udržitelný rozvoj je vytvořit systém hodnocení udržitelných municipalit a implementovat nové postupy pro zefektivnění stávajících politik udržitelného rozvoje na místní úrovni, ve vazbě na národní strategie i společné politiky udržitelného rozvoje EU. Klíčovou součástí je vytvoření certifikované metodiky pro vyhodnocení vzájemně propojených sociálních, ekonomických a environmentálních faktorů udržitelného rozvoje, a jejich celkových dopadů na kvalitu života v jednotlivých municipalitách.

Projekt „MUNITool“ představuje inovativní a aktuálně velmi potřebný metodický nástroj pro strategické řízení na úrovni měst, obcí a regionů. Cílem projektu je poskytnout municipalitám potřebné indikátorové sady a současně návod, jak data analyzovat a interpretovat, včetně moderních možností propojení výstupů do efektivnějšího strategického řízení k udržitelnosti. Součástí bude vstupní analýza aktuálních a využívaných programů a nástrojů pro hodnocení udržitelných municipalit na národní a mezinárodní úrovni.

Kromě certifikované metodiky hodnocení udržitelného rozvoje municipalit je součástí projektu také tvorba softwarových modulů (informační nástroje) zahrnujících sady indikátorů vztahených k území a umožňujících i vertikální provazby. Zásadním přínosem projektu je možnost propojení indikátorů udržitelného rozvoje na národní úrovni s odpovídajícími indikátory pro místní úroveň. Tímto dosud chybějícím vertikálním propojením vznikne ucelená soustava pro hodnocení udržitelnosti od úrovně národní (nutná např. pro mezinárodní reporting a makroanalýzy) po úroveň regionů, měst a obcí. Projekt tak přispívá k synergii stávajících veřejných politik pro uplatňování udržitelného rozvoje v praxi.

Projekt „MUNITool“ naplňuje potřeby orgánů veřejné správy – zejména pro rezorty životního prostředí, místního rozvoje a vnitra. Vychází z požadavku Rady vlády pro udržitelný rozvoj, která tvorbu komplexní metodiky hodnocení udržitelnosti municipalit uložila jako jeden z prioritních úkolů. Navrhované konsorcium řešitelů projektu je zárukou vysoké odborné erudovanosti i praktického využívání metodiky hodnocení udržitelnosti a souvisejících informačních nástrojů.

Zpracovali:

Tomáš Hák

Svatava Janoušková

Centrum pro otázky životního prostředí UK

V Praze, 20. října 2014

Příloha:

Projekt „MUNITool“ - stručný popis

Odůvodnění:

Udržitelný rozvoj a kvalita života jsou celosvětově akcentované koncepty a hodnoty. Evropská unie tato témata definuje mezi svými prioritami v Akčním programu pro ŽP i v Obnovené strategii UR. Za jednu ze svých priorit řešení považuje téma udržitelného rozvoje také Česká republika. Oba koncepty navíc stojí v ohnisku zájmu veřejnosti, neboť přímo ovlivňují lidský blahobyt, životní spokojenost a celkovou kvalitu života (to prokazují pravidelně šetření Eurobarometr aj.).

Strategické plánování na mezinárodní i národní úrovni udává hlavní směry v oblasti udržitelného rozvoje, které je třeba řešit. Na těchto úrovních zpravidla také existuje dlouhodobě diskutovaný systém indikátorů, který je určen ke sběru dat a který je doplněn relevantními informacemi. V návaznosti na decentralizaci řízení státu je však nutné, aby byly dostupné informace (indikátory) a k nim příslušející datová základna důležité pro strategické plánování také na regionální nebo místní úrovni. To však doposud není běžnou praxí a data v úrovni municipalit ve velké většině absentují, a pokud jsou k dispozici, pak často chybí přímé napojení mezi nimi a indikátory (daty) shromažďovanými na národní úrovni. Smyslem projektu MUNITool je tuto nežádoucí situaci změnit.

Základní cíle projektu:

Hlavním cílem projektu „MUNITool“ je vytvoření **certifikované metodiky** pro hodnocení udržitelných municipalit v souvislosti s úkolem Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Metodika bude vycházet z aktuálních a využívaných programů a nástrojů pro toto hodnocení na národní a mezinárodní úrovni.

Metodika bude opřena o výzkumné aktivity ke stanovení **soustavy indikátorů** sledování udržitelného rozvoje od vstupů mezinárodních (EU, OECD), přes národní a krajskou až po úroveň ORP, měst a obcí.

Výstupy hodnocení dle metodiky mají sloužit pro **strategické řízení** k udržitelnému rozvoji municipalit.

Pro výše uvedené účely budou v rámci projektu vytvořeny **informační nástroje**, které umožní municipalitám přehledně realizovat postup v jednotlivých krocích.

Současně budou informační nástroje přinášet potřebné **podklady, přehledy a souhrny** pro činnost RVUR, resortů a státní správy, pro výzkumná a akademická pracoviště, i pro školy, NNO, podniky a veřejnost.

Produkty v rámci projektu, tedy metodika a související informační nástroje, mají splňovat následující kvalitativní nároky:

- komplexní posouzení udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni (na úrovni územní veřejné správy ČR),
- provázanost indikátorů udržitelného rozvoje na územní úrovni vůči indikátorům sledovaným v rámci národních a mezinárodních dokumentů a monitoringu,
- skladebnost nebo obsahová návaznost dat indikátorové soustavy v rámci správních jednotek veřejné správy v ČR,
- přístupnost a uživatelská kvalita pro všechny zájemce o využívání metodiky a informačních nástrojů ze strany municipalit,
- otevřenost informací o hodnocení a postupu k udržitelnému rozvoji pro veřejnost.

Vytváření soustavy indikátorů:

Přepočtení dat z národní úrovně bude probíhat na základě fundovaných statistických metod, které budou respektovat nejen charakter a kvalitu jednotlivých výchozích datových vstupů, ale i povahu výchozích disponibilních dat jako celku. Důraz bude kladen na použití indikátorů, jejichž údaje jsou pravidelně zjišťovány a u nichž zároveň nehrozí v nejbližší době změna metodiky, která by vedla k nesrovnatelnosti dat v časové řadě. Informační nástroj (softwarové moduly) bude opatřen certifikovanou metodikou, která poskytne městům a obcím návod, jak indikátory/data analyzovat, hodnotit a interpretovat a vyvozovat z nich závěry pro efektivnější strategické řízení a plánování v úrovni obcí a přispívat tak k zefektivnění stávajících veřejných politik. Smyslem projektu tedy je propojit indikátory UR využívané na národní úrovni s indikátory vytvořenými pro místní úroveň tak, aby vznikla ucelená představa o stavu udržitelnosti nejen v úrovni národní, ale rovněž v úrovni krajů, ORP, měst a obcí, včetně benchmarkingu.

Realizace projektu:

Projekt bude v případě podpory realizován výzkumnými institucemi – Centrem pro otázky životního prostředí UK v Praze a Vysokou školou ekonomickou, ve spolupráci s důležitými hráči na poli udržitelnosti v municipalitách - zejména Národní sítí Zdravých měst a vybranými zástupci měst.

Výzkumné instituce zajistí vysokou odbornou kvalitu informačního nástroje (výběr relevantních indikátorů, i vývoj certifikované metodiky). Národní síť Zdravých měst spolu s municipalitami angažovanými v projektu poskytne odbornou expertizu v oblasti běžné praxe ve strategickém plánování a řízení obcí, platformu pro diseminaci a zpětnou vazbu výzkumným institucím při tvorbě informačního nástroje i metodiky.

O postupu realizace projektu bude pravidelně informována RVUR, jejíž Výbory a Pracovní skupiny budou aktivně zapojeny dořešení konkrétních témat v projektu.